

Päiväkoti Pikkutassu

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2023-2024

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Päiväkodin omat arvot:

Sensitiivisyys

Aito kohtaaminen

Oikeudenmukaisuus ja luottamus

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Sisällys

KAJAANI SUUNTAAN TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki	4
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki	5
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	6
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET	7
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi	7
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta	8
Leikki	9
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	10
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	11
TIIMISOPIMUS	14
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa	16
Leikki	17
Pedagoginen dokumentointi	18
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys	19
Arviointi	20
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen	21
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	27
AJATTELU JA OPPIMINEN	27
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU	27
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT	27
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN	27

KAJAANI SUUNTA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

”Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

- Ammattitaitoinen henkilöstö
- Koulutusmyönteisyys. Johtaja myöntää paikkoja koulutuksiin mielellään ja työntekijät koulutautuvat aktiivisesti. Koulutuksen anti jaetaan muille työntekijöille talon palavereissa/kehittämispäivissä
- Opiskelijamyönteinen työpaikka. Otamme mielellämme ja usein opiskelijoita ja koemme heidän ohjaamisen mielekkääksi
- Päiväkodilla on Facebook-sivut, joita jokainen ryhmä päivittää aktiivisesti
- Korostetaan asiakaspalvelun merkitystä. Pyrimme vastaamaan joustavasti perheiden tarpeisiin. Järjestellään tulevalle pikkusisarukselle paikka talosta

Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki

”Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

- Lasten huomioiminen yksilöllisesti: mielenkiinnon kohteiden ja vahvuuksien hyödyntäminen, taitojen harjoittelu aikuisen tuella ja kannustaen pienin askelin
- Matalan kynnyksen puheeksiotto perheen kanssa sekä yhteistyö (veo, neuvola, terapeutit)
- Jokaisen lapsen kohtaaminen päivittäin
- Riitatilanteisiin puuttuminen; nollatoleranssi kiusaamiselle
- Opetellaan kiva kaveri- ja sosiaalisia taitoja hyödyntäen erilaisia materiaaleja (netistä, painettuja) sekä tilanteita mallintaen
- Puutemme heti havaitsemaamme kiusaamiseen. Vanhemmille kerrotaan, miten kiusaamiseen puututaan ja miten sitä ehkäistään
- Uusi TAYV-sosiogrammi auttaa hahmottaan lasten välisiä suhteita ja tukemaan kaverisuhteita

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

"Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävästä kehitystä edistävästi."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

- Paljon retkiä, joissa hyödynnetään ja havainnoidaan monipuolisesti ympäristöä: sekä luontoa että rakennettua ympäristöä. Vierailut kirjastoon, museoon, kauppaan, Kajaanihallille, Jäähallille ym.
- Askartelut luonnon- ja kierrätysmateriaaleista
- Talossamme toimii Metsämörri-ohjaaja, joka pitää Metsämörri-retkiä kerran kuussa omassa ryhmässään
- Leluja, pelejä, kirjoja sekä materiaaleja vaihdetaan ryhmästä toiseen tarpeen mukaan – osa välihuoneessa
- Käytetään kirjaston palveluja materiaalin hankkimisessa
- Järkevän annoskoon valitseminen; otan vain sen verran kuin jaksan syödä; sanoitetaan lapsille, miksi ruokahävikkiä ei haluta. Isoimpien ryhmässä lapset ottavat itse ruoan. 3-4v. ryhmässä lapset saavat näyttää, haluavatko vähän vai paljon ruokaa vai keskikokoisen annoksen
- Retkillä kannamme muovipussia ja kertakäyttöhanskoja repussa, jotta voimme kerätä yhdessä lasten kanssa roskaa: "plokkaus"
- Päiväkodissa pohdittu kirppistapahtuman järjestämistä; nyt "saa ottaa" -laatikko eteisessä. Kiikkuläkäyttäjärjestelmässä on tori-toiminto käytössä, jota ruvetaan aktiivisesti markkinoimaan perheille

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikköemme vahvuudet
<p><u>Lasten (6kpl) kyselyssä:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> + Aikuiset kuuntelevat ja auttavat (kyllä 100%) + Aikuinen on vastassa, kun tullen päiväkotiin (kyllä 100%) + Aikuinen auttaa selvittämään kiusaamistilanteet (kyllä 100%) <p><u>Huoltajien (27kpl) kyselyssä:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> + Lapseni viihtyy varhaiskasvatuspaikassa (kyllä 100%) + Henkilöstö on ammattitaitoista (96,3%) ja helposti lähestyttävää (92,6%) + Vasukeskustelu ja vasun päivittäminen (saan lapseni vasukeskustelussa tarpeeksi tietoa lapseni toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista varhaiskasvatuksen arjessa, kyllä 100%; lapseni vasun toteutumista arvioidaan säännöllisesti, kyllä 100%) <p><u>Henkilöstön (10kpl) kyselyssä:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> + Yksilön vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet huomioidaan (täysin samaa mieltä 100%) + Ryhmässä puututaan jokaiseen kiusaamistilanteeseen (kyllä 100%) + Lapsen vasuun kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet ovat toiminnan suunnittelun perusta (100%) ja tavoitteet toteutuvat varhaiskasvatuksessa (kyllä 100%)
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sensitiivinen työote. Korostetaan lapsen hyviä puolia ja pyritään huomaamaan vähintään pieni hyvä asia joka päivä joka lapsesta - Kiusaamiseen puututaan heti kun sitä havaitaan. Puhutaan asiasta ryhmässä lasten kanssa ja jutellaan auki, mitä kiusaaminen tarkoittaa. - Henkilöstö osallistuu aktiivisesti koulutuksiin - Varataan riittävästi aikaa vasujen kirjaamiseen sekä itse keskusteluun - Vasut käydään läpi tiimissä ja niihin kirjatut asiat toimivat arjen suunnittelun perustana
<p>Arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiimipalaverit viikoittain. Tiimisopimus vuosittain - Itsearviointi - Iltapalaverit/kehittämispäivät

Yksikkömme kehittämiskohteet

Lasten kyselyssä:

- **Onko sinusta mukava tulla päiväkotiin? (Kyllä 66,6%, joskus 16,7%, ei 16,7%)**
- **Lasten osallistaminen toiminnan suunnitteluun paremmin (saatko vaikuttaa siihen, mitä päiväkodissa tehdään?, kyllä 40%)**
- **Kiusaamistilanteet ja miten niihin puututaan (kiusataanko sinua päiväkodissa?, kyllä 33,4%, joskus 33,3%; kiusaanko sinä päiväkodissa, kyllä 16,7%)**

Huoltajien kyselyssä:

- **Tiedotus siitä, miten kiusaamistilanteisiin puututaan (kyllä 50%, ei 50%)**
- **Yksikön vuosisuunnitelma esille (66,7% tiesi mahdollisuudesta tutustua vuosisuunnitelmaan)**
- **Lasten vasujen mukainen toiminta paremmin esiteltyä vanhemmille (18,5% ei osannut sanoa toteutuvatko vasuun kirjatut tavoitteet toiminnassa)**

Henkilöstön kyselyssä:

- **Päivittäinen, vastavuoroinen vuorovaikutus lasten kanssa (kyllä 70%, ei 30%)**
- **Ristiriitatilanteiden rakentava käsittely työyhteisössä/tiimissä (kyllä 80%, ei 20%)**
- **Lasten osallistaminen toiminnan suunnitteluun enemmän (täysin samaa mieltä 40%, osittain samaa mieltä 60%)**
- **Yhdessä lasten kanssa luodaan ryhmän säännöt (täysin samaa mieltä 20%, osittain samaa mieltä 80%)**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

- Harjoitellaan ryhmässä kiva kaveri -taitoja sekä painotetaan yhteisleikkiä, ryhmäytymistä ja sosiaalisten taitojen harjoittelua. Keskitytään ja kiinnitetään huomio lapsiin; aikuiskontaktit, kun niille on aika ja tila
- Harjoitellaan lasten kanssa, miten kaverin kanssa toimitaan: esim. mitä kaverille voi sanoa, miten kaveriin saa koskea
- Vanhempainillassa on kerrottu seikkaperäisesti, miten kiusaamiseen puututaan. Aina kiusaamistilanteisiin osallistuneiden lasten sekä heidän vanhempiansa kanssa käydään asiaa läpi
- Päiväkodin asiakastytyväisyyskysely vuosittain, josta tulokset ovat olleet vanhempien nähtävillä eteisessä. Myös laadunarviointikyselyn tulokset tietoon perheille
- Viikkotiedotteet viikoittain, joissa yritetään vielä paremmin avata ryhmän pedagogiikkaa ja sen taustoja
- Lasten havainnointi ja heidän kanssaan ideointi. Tehtävälle annetaan raamit ja niiden sisällä jokainen lapsi saa itse tehdä valintoja. Äänestetään ja kysytään lasten mielipidettä. Mikäli havaitaan lasten olevan kiinnostuneita tietyistä jutuista, rikastutetaan näitä
- Työyhteisössä asiat asioina: ei henkilöidä haasteita. Positiivinen palaute taas pyritään antamaan suoraan henkilölle itselleen

Arviointi

- Tiimi- ja henkilöstöpalaverissa
- Opettajien pedapalaverit kerran kuussa
- Kehityskeskustelut vuosittain
- Talon johtajat suunnittelevat ja johtavat yhdessä laadunarviointia

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi

- **Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen?**
- **Onko huoltajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Vanhempainilta, jossa palautetta kerätään eri tavoin: isoilla toivekartan muodossa, pienillä äänestyksellä. Vanhempia osallistettu myös makkaranpaisto- sekä perheillalla, jossa saivat tutustua toisiinsa
- Laadunarviointi- ja asiakastyytyväisyyskyselyt
- Vasukeskustelu ja sitä ennen annettava lomake, jossa kysytään yhteistyötoiveita → huomioidaan toiveet ja pohditaan, miten niitä voitaisiin toteuttaa talossa
- Perheitä osallistetaan toimintaan mm. niin, että kotiin annetaan tehtäviä perheille sekä perheitä pyydetään esim. lähettämään kuvia liittyen tiettyyn aiheeseen
- Pohdittu Lapsi mukaan töihin -päivää ja miten sitä voitaisiin jatkossa toteuttaa meillä

Arviointi

- Yleinen palaute sekä asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset käydään koko henkilöstön kanssa läpi ja mietitään, miten niitä kehitetään. Esimerkiksi isovanhempien päivä on ollut suosittu ja siitä on toivottu läheisen päivää. Tänä toimivuonna toteutuu läheisen päivä 14.2 sekä isän- että äitienpäiväkahvit
- Vanhemmilta pyydetään palautetta ja ideoita aina säännöllisin väliajoin, mutta niitä on tullut melko vähän. Vanhemmat vaikuttavat tyytyväisiltä nykyiseen

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten kiusaamista ehkäistään? - Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia? - Miten ryhmässä esiintyvistä kiusaamistilanteista informoidaan huoltajia?
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan ryhmässä kiva kaveri -taitoja sekä painotetaan yhteisleikkiä, ryhmäytymistä ja sosiaalisten taitojen harjoittelua - Kiusaamistilanteisiin osallisten lasten sekä heidän vanhempiensa kanssa käydään asia läpi - Kiusaamisesta puhutaan ja etenkin isompien kanssa keskustellaan siitä, mitä on kiusaaminen. Tilanteet käydään lapsen kanssa heti läpi, jotta lapsi oppii ymmärtämään käytöstään ja sen seurauksia - Sanoitetaan vanhemmille, että kertovat meille, mikäli lapsi puhuu kotona päiväkodissa tapahtuneesta kiusaamisesta
<p>Arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiimeissä ja talon tasolla - Ryhmät tiedottavat toisiaan, jos on heidän ryhmän lasten kesken epäiltyjä kiusaamistapauksia/huomioon otettavaa, jotta koko talon henkilöstö on niistä tietoisia

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Leikki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten huomioimme leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inklusion huomioiminen leikissä, aikuisten rooli
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leikkiä voi monissa ympäristöissä ja leikkiä laajennetaan päiväkodinkin ulkopuolelle. Myös talon sisällä vaihdellaan leikkipaikkoja ja annetaan lasten leikkiä muillakin kuin leluilla, esim. luonnonmateriaaleilla, tehdä majoja jne. Tuetaan mielikuvitusleikkiä ja sen kehittymistä - Vapaa leikki päivittäin - Leikki- ja leikkipariarvonnat → harjoitellaan leikkimään erilaisten kavereiden kanssa - Pyritään takaamaan kaikille lapsille osallistuminen leikkiin ja vertaisuuksiin - Aikuisten rooli leikin ohjaajana (ohjattu leikki) tai rikastuttajana (tarkkailija/osallistuja; vuorottelee) - Lelupäivät
<p>Arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havainnointi ja keskustelu lasten kanssa - Tiimipalaverit

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Lasten yksilöllinen huomioiminen – vahvuuksien hyödyntäminen
- Kohtaan joka päivä jokaisen lapsen; ”kiva kun olet tullut päiväkotiin”
- Kaikkia lapsia ei kohdella ”samalla muotilla” vaan niin, että jokainen saa yksilöllistä kohtelua taidot, persoona, harjoiteltavat asiat ym. huomioiden
- arvostetaan lapsuutta ja leikkiä sekä puheessa että käytännön toiminnassa

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikkejä
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Kannustetaan ja kehuaan lasta pienestäkin onnistumisesta, etenkin asiassa, joka on lapselle hankala. Kaikilla aikuisilla liikennevalohymynaamat kaulanauhoissa
- Lasten kanssa luodaan/käydään läpi ryhmän säännöt. Ryhmän säännöt kuvitettu ja niitä kerrataan usein
- (etenkin) alussa kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen ja ryhmäytymisleikkeihin
- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja kivana kaverina toimimista
- Tehdään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä esiopetuksen kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma
- Aikuiset käyttäytyvät soveliaasti toisiaan kohtaan – tervehtivät, puhuvat nätisti, asioista saa sanoa, mutta ei henkilöidä kritiikkiä, huumori

Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Elämme tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- lasten havainnointi tärkeänä työkaluna toiminnan suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä → kaikki ryhmän aikuiset tekevät havaintoja; havaintovihkot käytössä ryhmissä
- Lapsen oikeus turvaan, syliin, kasvatukseen ja opetukseen
- Yhteisleikit, joissa aikuinen on mukana tukemassa ja vahvistamassa leikkitaitoja sekä kaverisuhteita
- Aikuinen tukee ja edistää kaveritaitojen kehittämistä; leikkipariarvonta, vaihtuvat ryhmät (mutta toisaalta pysyvyys)
- Lapset saavat kommentoida, ehdottaa ja äänestää toimintaa: mikä on ollut kivaa, mitä haluaisitte tehdä (esitetään vaihtoehdot). Toiminnan jälkeen lapset saavat äänestää esim. hymynaamoilla, peukuttamalla tm. oliko kivaa
- Vapaan leikin aikana lapsi saa valita oman leikkinsä vaihtoehdoista – leikit ja lelupaikat kuvitettu
- Muokataan leikkiympäristöä ja leluja lasten mielenkiinnon kohteiden ja tarpeiden mukaan

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan
- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Arvostetaan ja huomioidaan jokainen lapsi yksilöllisesti
- Vuorotellaan ja harjoitellaan vuoron odottamista: esim. kuka nyt saa tulla ensimmäisenä kurkistamaan lorupussiin tm.
- Kaikki saavat osallistua ryhmän toimintaan (eriyttäminen tarvittaessa) taitojensa mukaan
- Kuvat, tukiviittomat. Päiväjärjestys sekä ryhmäjaot kuvitettu
- Tarvittaessa erikielisten materiaalien käyttö ja eri kieliin tutustuminen
- Pedagoginen dokumentointi kuvin, tekstein; Kasvun kansiot, valokuvakansiot Kiikkulassa, ryhmän toiminnasta kuvia seinällä sekä perheille whatsappilla

Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden asioinnista käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Tutustutaan eri kulttuureihin ja kieliin. Kuunnellaan yhdessä lasten kanssa eri kielisiä lauluja ja vierailaan mm. eri uskontojen pyhissä paikoissa (ev. lut. kirkko, ortodoksikirkko)
- Huomioidaan monipuolisesti eri teema- ja juhlapäiviä
- Tulkin ja käännösten käyttö
- Isovanhempien päivä/avoimet ovet
- Osallistetaan perheitä ja lapsia toiminnan suunnitteluun ja arviointiin (kyselyt, äänestykset, havainnointi, whatsapp)

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti jne.
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositetaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojelu
- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Kierrättäminen
- Syntymäpäivämuistamiset itse tehtyjä – herkuton syntymäpäivä
- Ruoka, liikkuminen ja sen mahdollistaminen, lepoaika joka päivä
- Säännöllinen päivärytmi
- Selkeät, monipuoliset ja vaihtuvat oppimisympäristöt
- Harjoitellaan siisteyttä ja itsestä huolehtimista: miten käyn wc:ssä, miten pesen kädet, miten huolehdin omista vaatteistani jne. tämä ihan pienten ryhmästä lähtien

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytännöt ja toimintamallit

- Matalan kynnyksen yhteydenotto puhelimitse
- Veon seurantakäynnit ryhmissä
- Veo osallistuu tiimi- sekä vasupalavereihin

Arvio yhteistyön toteutumisesta

- Veon kanssa yhteistyö sujuu oikein hyvin
- Veo toimittaa päiväkodille paljon erilaisia materiaaleja
- Veolta saa hyviä käytännön vinkkejä arkeen

Leikki

Esim. Leikin havainnointi, aikuisen rooli leikissä (ohjaus, havainnointi, rikastaminen, leikkijä jne.), pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, lelujen saatavuus (yhteiskäyttö, kuvitettu mahdollisuudet), oppimisympäristöjen kehittäminen, lapset mukaan lelujen tilaamiseen, omien lelujen mahdollisuus, leikin lisääminen kaikkiin hetkiin, juonellinen leikki, pitkäkestoisen leikin mahdollisuus, leikkimahdollisuudet ulkona, lähiympäristön hyödyntäminen.

Näin toimimme:

- Monipuoliset lelut, joita vaihdetaan ryhmästä toiseen lasten mielenkiinnon ja tarpeiden mukaan
- Pyrimään järjestämään eri leikeille eri tiloja ja mahdollisuus säästää, esim. rakenteluleikkejä (pitkäkestoisen leikin tukeminen)
- Monipuoliset leikkiympäristöt: piha, puisto, luonto, Sali, oma ryhmätila ym.
- Ohjattu leikki, esim. eläinleikki
- Pienryhmätoiminta, joka edesauttaa leikkirauhaa ja antaa mahdollisuuden leikkiä eri kavereiden kanssa
- Leikki- ja leikkipariarvonnat: kaveri vaihtuu → opitaan leikkimään usean kaverin kanssa; myös leikki voidaan arpoa, jotta aina ei leikitä vain samoja leikkejä
- Oman lelun päivä

Miten osallisuus huomioidaan?

- Mahdollistetaan vapaa leikki joka päivä
- Havainnoidaan lapsia, heidän kiinnostuksen kohteitaan ja ehdotetaan uusiakin leikkejä havaintojen perusteella. Rikastutetaan leikkejä tuomalla materiaalia tai viemällä leikki uuteen ympäristöön
- Lelut, lelujen paikat ja leikkitilat kuvitettu
- Mahdolliset leikkiporukat ja leikit näkyvillä ja kuvitettuna
- Kysytään lapsilta toiveita leikeistä ja leikkikavereista

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

- Käydään läpi tiimeissä; vuosisuunnitelma, kuukausiarvioinnit, vasut

Arviointisuunnitelma + arviointi

- Havainnointi ja keskustelu lasten kanssa
- Tiimipalaverit
- Kuukausittain kuukausiarvioinnit tiimipalavereissa

Pedagoginen dokumentointi

Esim. lasten vasut arjen työkaluksi, lapsikohtaisen materiaalin kerääminen (kansio, sähköinen kansio, vihko jne.), kirjaaminen, videointi, valokuvaaminen, haastattelut, aikuisten havainnot, keskustelut, lasten osallisuus, aikaa ihmettelylle, aikaa pohdinnalle, esille asiat joita ollaan jo tehty, pedagoginen dokumentointi kaikkien vastuulla, arjen tilanteiden dokumentointi + tiimipalavereissa dokumenttien hyödyntäminen, jatkuvuus, vasujen koontilomake käyttöön, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille.

Näin toimimme:

- Vasut valmistellaan opettajan johdolla tiimipalavereissa ja keskustelun jälkeen käydään ne tiimeissä läpi
- Vasut kasvattajien luettavissa ryhmien kaapeissa. Ryhmän opettaja tekee vasukoonnin ja laittaa sen näkyville
- Kasvun kansio jokaisella pienten ryhmästä lähtien
- Valokuvaaminen aktiivista ja kuvia on esillä seinillä sekä jokaisen lapsen kansiossa Kiikkulassa

Miten osallisuus huomioidaan?

- Lasten ikä ja kehitystaso huomioiden jutellaan lapsen kanssa esim kaverisuhteista
- Havainnoidaan lapsia
- Lasten taideteoksia esille
- Lasten kuvia esillä

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

- Havaintovihkot joka ryhmässä
- Kaikki kasvattajat ottavat kuvia ja huolehtivat itse ottamansa kuvat Kiikkulaan lapsen kansioon
- Jokainen ryhmä päivittää päiväkodin Facebook-sivuja vähintään kerran/kk
- Videoiden tekoa käytetty vain vähän/harvoin. Mietitty esim. animaation tekemistä isojen kanssa

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Käydään läpi tiimeissä; vuosisuunnitelma, kuukausiarvioinnit, vasut

Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys

Esim. Vahvuusvaris + muut positiivisen pedagogiikan materiaalit, Piki-materiaali, draama (pöytäteatteri, esitykset, käsinuket jne.), asioiden käsittely silloin kun asia on ajankohtainen, tunnemittarit, vahvuudet toiminnan keskiössä, myönteisen palautteen antaminen lapsille ja aikuisille, vahvuuksien säännöllinen läpikäynti, ystävällisten tekojen kerääminen, lapsi apuopeksi (itsetunnon ja rohkeuden vahvistaminen), Fanny-kirjat, aikuisen malli, tunteiden sanoittaminen, toiminnan ennustettavuus

Näin toimimme:

- Pöytäteatteri/nuket
- Tunnemittari ryhmän ovella; hoitoon tullessa voi näyttää päivän mielen
- Tunnekortit ja -laulut. Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen, harjoitellaan tunteiden ilmaisua
- Yksilöllisyyden ja erilaisuuden huomioiminen; jokainen saa olla sellainen, kuin on. Pyritään löytämään jokaisen lapsen vahvuudet ja huomioimaan niitä; myös harjoiteltavien taitojen opettelussa hyödynnetään jo osattuja vahvuuksia

Miten osallisuus huomioidaan?

- Lapset osallistuvat aktiivisesti arjen toimintaan
- Lapset kertovat toisistaan hyvää

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

- Aikuiset mallina siinä, miten puhutaan toisille sekä lapsille
- Myös aikuiset näyttävät tunteitaan (rakentavasti) ja sanoittavat ne

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Käydään läpi tiimeissä; vuosisuunnitelma, kuukausiarvioinnit, vasut

Arviointi

Esim. peukuttaminen, vihreä/punainen merkki, tunnehyrrä (Oppi ja Ilo), tunnemittarit, kuvat, muistot näkyviksi, keskustelut lasten kanssa, lasten ideat näkyviksi, numeroarvioinnin harjoittelu, huoltajien palautteen käsittely ja huomiointi, oman työn videointi ja arviointi, arviointimateriaalin hyödyntäminen (esim. Parrila), lapset mukaan videoidun materiaalin arviointiin, lapsen kanssa tekeminen ”pilkkotaan” ja arvioidaan, omat kyselyt (esim. Google Forms), saduttaminen, lapsen aito kuunteleminen, arviointia jokaiseen tiimipalaveriin, itsearviointilomakkeen käyttö, toimintakulttuurin kehittämistavat

Näin toimimme:

- Hymynaamaliikennevalot käytössä kaikilla aikuisilla
- Uusi itsearviointilomake (tayv) käytössä
- Itsearviointi vuosittain ennen kehityskeskustelua
- Tiimisopimus
- Toimintakulttuuria tarkastellaan ja ”punaista lankaa” teroitetaan vähintään kerran tai kaksi vuodessa koko talon yhteisessä illassa/päivässä

Miten osallisuus huomioidaan?

- Lapset saavat näyttää, oliko toiminta kivaa esim. hymynaamoilla, peukuttamalla
- Lapset voivat äänestää esim niin, että helmi laitetaan sille toiminnalle, mikä oli mieluisinta/mitä haluaisi

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

- Tiimeissä pohditaan lasten ikätaso huomioiden tapoja osallistaa lapsia

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Tiimipalavereissa täytetään kuukausiarviointilomakkeet toiminnasta
- Vuosisuunnitelman täyttö kerran vuodessa: tehdään tiimi-, talon- sekä pedapalavereissa

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Esim. harjoitellaan kriittistä lukutaitoa, keskustellaan ikärajoista, tartutaan lasten aloitteisiin, huolehditaan lasten tietosuojasta, tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan, tarjotaan vain ikätasoon sopivaa sisältöä, laitteet lasten saatavilla, laitteiden toimivuuden varmistaminen, työskentelyasennot, äänenvoimakkuus, näytönkirkkaus, tiedonhaku yhdessä lapsen kanssa, arjen teknologiaan tutustuminen, kuvien ja videoiden hyödyntäminen, medialukutaito, myönteinen suhtautuminen digitaalisiin ympäristöihin, digitaalisten ympäristöjen hyödyntäminen lasten osallisuuden vahvistamisessa, henkilöstön osaaminen, laitehuolto yhdessä lasten kanssa, tutustutaan näppäimistöön ja yleisimpiin symboleihin, käyttö osana oppimisen tukea, sovelluksiin tutustuminen, pedagoginen dokumentointi

Näin toimimme:

- Katsotaan paljon materiaalia, esim. videoita, lauluja, netistä
- Pelataan lasten kanssa ikätasolle sopivia pelejä
- Harjoitellaan tiedonhakua netistä
- Harjoitellaan tabletin käyttöä lasten kanssa
- Havainnoidaan ja keskustellaan ympäristöä monipuolisesti: merkit, logot, liikennemerkkit, symbolit, kuvat..
- Käytetään sanoma- ja aikakauslehtiä projekteissa

Miten osallisuus huomioidaan?

- Lasten ideoihin tarttuminen
- Lasten ihmettelyyn vastaaminen

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

- Talossa digivastaava Suvi → tuo koulutuksista ja tapaamisista tietoa muillekin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Pohditaan yhdessä tiimeissä ja talon palavereissa, miten medialukutaitoa ja digitaalista osaamista voidaan toteuttaa ryhmissä ja edistää

OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT

- Askartelut
- Muskari ja soittaminen
- Koko talon laulutuokiot
- Pöytäteatteri

OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN

- Jumppa salissa kerran viikossa
- Metsäretket
- Monipuoliset retket luontoon sekä rakennetussa ympäristössä
- Nassikkapaini Kajaanihallilla
- Motoristen taitojen havainnointi ja kehittäminen

OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA

- Sadut, lorut, laulut, kirjojen lukeminen
- Kirjaston satutunnit/kirjasto- ja kirjastoautokäynnit
- Päiväunilla isoilla aina satu

OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

- Seurakunnan vierailut
- Oman päiväkodin yhteiset tapahtumat, mm. sadonkorjuujuhla, joulu- ja kevätjuhla, naamiaiset ym.

OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

- Metsäretket/Metsämörri toiminta
- Liikenteessä kulkeminen ja sen harjoittelu
- Vierailut monipuolisiin ympäristöihin

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

AJATTELU JA OPPIMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Lasten kanssa ihmetellään, pohditaan ja keskustellaan → kehitetään itsenäistä ajattelua ja päättelykyvyn kehittymistä
- Lasten kanssa tehdään monenlaista ja monissa paikoissa, mikä tukee lapsen minäpystyvyyden tunteen kehittymistä ja luo lapsesta kuvaa aktiivisena toimijana, ryhmän jäsenenä
- Aikuiset luovat käyttäytymisellään turvallisen ja positiivisen ilmapiirin, jossa oppiminen mahdollistuu

KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Tutustutaan erilaisiin kulttuureihin ja niiden tapoihin/paikkoihin sekä kieliin
- Pyritään monipuoliseen vuorovaikutukseen, jossa huomioidaan eleet, ilmeet, sanat jne...
- Annetaan lasten ilmaista itseään tavalla, joka on kullekin lapselle luontainen

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Aikuiset kannustavat ja ohjeistavat lapsia mm. hygieniassa, vaatteiden pukemisessa, tavaroista huolehtimisessa, ruoan ottamisessa ym. lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden. Viedään aktiivisesti ja tietoisesti lapsen kehitystä eteenpäin

OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Lapset ryhmän aktiivisia toimijoita ja ryhmän jäseniä. Kysellään, kuunnellaan, keskustellaan. Pienten kanssa havainnointi suuremmissa roolissa
- Tartutaan tilanteen salliessa lasten ideoihin, äänestetään